

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicis totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

XXIV. In Domin. IV. Post Pascha. Vado ad eum, qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me, quo vadis. Ioann. 16. Arg. Ne in scopulum incidas perditionis, ad scopum contende.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

Ita enim fiet, ut nec depereatis ea, quae pereunt; sed amabitis, quae permanent in vitam aeternam. Non sectabimini formas, quae vos deformant, sed eum quo possessio reddemini formosiores vobismetipsis. Non diligetis bona, quae

alio indigent bono; sed illud in quo est omnis boni bonum. Id nobis elargiatur, qui est omnia in omnibus, & super omnia benedictus in saecula. Amen.

CONCIO XXIII.

IN DOMINICA IV. POST PASCHA.

Vado ad eum, qui misit me, & nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Ioan. 16.

ARGUMENTUM.

Ne in scopulum incidas perditionis, ad scopum contende.

Questio proposita indentidem cum à Judæis, tum imprimis ab ijs Apostolis Domini agitata fuit. A. Primus ex ijs illam movit Coryphaeus Apostolorum Petrus, qui audito primo de Domini sui ex hoc mundo abeuntis nuntio, a cunctis intulit: *Domine quo vadis*, idque eo consilio, quatenus eidem individuus comes adhereret; & animam suam pro eo poneret. Verum quia plus æque de se præsumebat, & se posse Christum sequi in omnibus minabatur; audiit ab eodem Do-

mino suo: *Quo ego vado non potes me modo sequi, sequens autem postea.* Nondum polles ea animi firmitate, ac robore, quatenus me sequi, & animam tuam amore mei ponere, sanguinem in cruce fundere queas; superveniente autem Spiritu S. & poteris sequi, & vales.

Eandem vexavit D. Thomas Apostolus dicens: *Domine nescimus quo vadis, & quomodo possumus viam scire: q. d. Quum nos lateat quò eas, quomodo possumus viam scire quo tendis? Qui enim ignorat terminum, viam quoque ad terminum nesciat oportet.* Audivimus equidem te iterum in domum Patris

Ioan. 13. 36.

1b. v. 37.

Ioan. 14. 5.

Patris tui, & paraturum nobis locum; sed ubi hæc domus sit, & ubi mansiones multæ incompertum. *Domine nescimus quo vadis, &c.*

Nec dubium quin alii itidem discipuli (ut curiosa est gens mortalium) vel ore, vel corde minimum illam versaverint.

Nihilominus redarguit Dominus eorum incuriam hæc in parte. *Nemo, inquit, ex vobis interrogat me quo vadis. Quid est hoc mysterii? Ego potius arbitrarer culpandam ipsorum curiositatem, quam silentium, satius infræmandum illorum pruriturum, quam excitandum. Qua ergo de causa urget Dominus quæstionem? Nemo ex vobis interrogat me quo vadis? An id evenit, ut opinatur S. Cyrillus cum aliis, quod discipuli magis prospectum irent suæ cuticulæ; quam Domini sui salutis; atque amplius fugam, quam ipsum respicerent? An id effectum ex mente Ruperti, quod remissius Dominum sequerentur, ac delicatiore pollice viam crucis sectarentur? An ut Euthymius autumat, quod non enucleatius interrogaverint, quò iret, ad quæ gaudia pergeret, ad quam gloriam, ad quod regnum tenderet, ut scilicet ea, tanquam scopum habendo ob oculos, inde animos ad certandum acriores fumerent, & tristitiæ fluctibus oblectarentur? Dubium controversumque est.*

Id certum, si illis vitio datum; quod non accuratius, ac frequentius de hoc scopo inquiserint; multò amplius illis crimini vertetur; qui ita vivunt, ut cum fabularum Plaste Æsopo dicere queant: *Nescio quo vado.* Latet me in

quem finem sim conditus, fallit an diversum ab ipsis præfixum habeam, & quem in scopum collimare debeam. *Nescio quo vado.*

Ne itaque ejusmodi à scopo aberrant, & ad scopulum sempiternæ damnationis allidant, induxi me illis non tam itineris ducem præstare, quam nudam viam, ac vitæ metam demonstrare.

Partitio ac Narratio.

II. In dubium est finem inter causas esse præcipuum, & posse dici causam causarum hoc sensu, quod cæteras in effectum deducar, & sui gratia promoveat. In eo (præsertim si is ultimus sit) animus hominis quiescit, & sua beatitudine perficitur.

Hunc ut assequeretur, multò antiquius studia sua eò vertit Hymnopæus, cum expensis curis inanibus, ac futilibus mortalium, Dominum in hunc modum est allocutus: *Numquid vane constituiisti filios hominum.* Vel ut alter *Psal. 33.* textus legit: *Numquid ad vanitatem constituiisti filios hominum.* q. d. Video plebsque vana, & ludicra sectari; video studia illorum futilia, labores inanes, & araneis per similes. *Numquid vane constituiisti eos?* Numquid ut casas in arenario architectentur, aut opes ex eo eruant? Numquid ut auram popularem venentur, aut Chamææorum instar pascantur? Numquid ut jocis, salibus, saltibus, cicadarum ritu traducant? Numquid ut caduca, & personata hujus mundi bona conglobent?

S. Cyril. &
Rup. h. l.

Euthym.
Mald. h. l.

Aug. in h.
Psal.

Nunquid vane constituisti filios hominum? Cui quaestioni Africanus Praesul respondet: Ecce omnes filii hominum ierunt in vanitatem, quos tu non vane constituisti. Universi prope mundi illecebris trahuntur, omnibus meta metis, omnibus scopis vanitatum scopus. Verumtamen o Domine non vane constituisti eos, non ad umbram captandam condidisti eos, scopulus hic non scopus; funis, quo retinentur & advincuntur, non finis. Quis ergo?

§ I.

Finis hominis Deus.

Deus finis
hominis.

III. Finis tuus o homo est, quod fine caret, scopus tuus tabula est Empyreii, centrum Deus. Id enim principium, ac finis noster est, a quo, & eius gratia conditi sumus, & ad quem nos nostraque omnia referre par est. Si opes, voluptas, honores nos condidissent, illis profecto obstricti essemus. Si deliciae, mensae, epulae, risus, tiara, diademata, purpura nos ex Chao nihili nostri provexissent, illa sequenda forent, nisi extremè ingrati esse concuperemus. Si figulus alter nos plastasset, id illi deberemus, quod olla figulo, quod navis fabro, quod conflatore vitrum. Omne enim opificium necessario respicit opificem suum, tanquam causam efficientem, & finem, propter quem factum est. Jam vero cum te o anima mea Numen optimum condiderit, illum solum respicias, illius numibus obsecundes, illius obsequaris imperiis est necesse. A quocumque alio tibi evulgantur edicta, non vercalia credito.

IV. Perquam luculenter nobis hunc finem ob oculos ore Isaiae vatis posuit Deus, cum diceret: Ego Dominus, primus & novissimus ego sum. Ego primus, & ego novissimus, & absque me non est Deus. Propter me, propter me faciam, & non blasphemem, & gloriam meam alteri non dabo, q. d. Hoc imprimis attende, quisquis verus Dei cultor esse gestis; sicut ego sum primus, & princeps, a quo omnis creatura suum esse demutuat; sic ego ipse sum novissimus, & omnium finis in quem referri eam oporteat. Si te agnoscis, a me habere originem, ad me etiam grato refluxio redire contende; si mihi omnia debes, nullo jure in alium quidpiam transferre poteris Dominum. Non enim est viri ad aequitatem compositi aliena erogare. Latronis est, & qui pudorem exiit cum conscientia; furis est, & alieni possessoris, qui munificus plurimum de rapina, liberalis de furto est. Ego primus, & ego novissimus, &c.

X. Planius eundem in sacra D. Joannis Apocalypsi explanatum habemus, ubi ipsemet Filius aeterni Patris hoc tenore praefatum Discipulum alloquitur: Ego sum A. & o. primus & novissimus, principium & finis. Ille enim est principium, quia in principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, omnia per ipsum facta sunt. Ille finis in quem grata revolutione omnia redire est necesse; quoniam omnia propter semetipsum operatus est Dominus, ut loquitur Sapiens: neque id ex cupiditate gloriae aut intuitu cujuscumque commodi; verum ipsa rerum natura, & ordine exposcente. Creatum enim ex intima totaque essentia sua refertur, ac respicit

Isa. 42. v. 44

Apo. 22. 13

Joan. 1. 1

Prov. 16. 44

Cre-

Creatorem suum, tanquam suum finem, summumque bonum. Et vicissim Conditoris natura Divinitasque tantæ est dignitatis, ac majestatis, ut poscat universa ad se referri, immo dos una divinitatis propria est, ac essentialis, quod illa sit ultimus rerum omnium finis; nec creatura ulla aliud quærere possit, salvo rerum ordine, ut finem ultimum præter ipsum. Siquidem omnipotentia sua cuncta condidit nõ ob indigentiam aliquam; verum ut in creaturam infinitas perfectiones suas proportionatè diffunderet. Deus enim quemadmodum ab æterno in semetipso fuit perfectissimus; ac beatissimus ita nullo modo indiguit mundo, nec illum propter suum commodum condere potuit; sed è nihilo produxit, quatenus esse suum perfectissimum citra sui diminutionem ex mera liberalitate communicaret. Quum ergo Deus omnia propter semetipsum operetur, suas communicaturus perfectiones; par est ut nos reciproce illi cooperantes in eandem cum ipso intentionem conspiremus, atque omnia nostra operemur ad ejus laudem ac gloriam; infinitamque ejus sapientiam, potentiam, misericordiam, justitiam, toto orbe promulgemus, ac celebremus. *Univerſa propter ſemetipſum operatus eſt Dominus.*

S. Ign. Ex. 1.

VI. Hanc obligationem nostram, seu finem sanctus Patriarcha noster in suo laudatissimo exercitiorum libello graphicè in hæc verba descripsit: *Creatus est homo in hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, eique servitens tandem salvus fiat.* Ab omni æternitate decrevit, ac prædestinavit Deus homi-

nem, *ut tandem salvus fiat.* Creavit vero in tempore, ut tandem salvus fiat, Conservavit modico, vel diuturno tempore, qui relapsurus, & tandem salvus fieret. Providit illi media temporalia, ac spiritualia eo altissimo consilio, ut tandem salvus fiat. Omnia quæcunque prospera vel adverſa immittit, id eo fine facit, ut homo tandem salvus fiat, ad originem suam perveniat, beatitudinem ipsius participet, summum bonum obtineat, ac possideat. *Creatus est homo in hunc finem, &c.* Quis non stupeat, quis non deprædicet incomprehensa divina bonitatis decreta? Quis manibus, pedibusque ad hunc finem sibi præfixum perinde ac Jonathas in montem non præreptet. Ruat mundus, fremat oreus, sæviat æther, eo conſtitat, ut tandem salvus fiam.

VII. Pulchra id congerie causarum demonstrat Origenes in libello de divinis institutionibus, ubi cum fusè exordium, ac exodum hominis descripsisset, ipsius formam ac symmetriam exposuisset, habitudines, ac inclinationes ventilasset, tandem paucis hæc universa complectitur. *Idcirco mundus factus est, ut nascamur, ideo nascimur, ut agnoscamus factorem mundi, ac nostri Deum; ideo agnoscamus; ut colamus; ideo colimus, ut immortalitatem pro mercede laborum capiamus; quoniam maximis laboribus cultus Dei constat. ideo præ immortali- tatis afflicimur, ut similes Angelis effecti, summo Patri ac Deo in perpetuum serviamus, & finis æternum Deo regnum.* Hæc summa verum est, hoc arcanum Dei, hoc mysterium mundi. Exteriora cuncta pro corporis comodo condita, corpus pro anima, anima pro solo Deo,

quatenus illi soli deserviret, illi vacaret, illum possideret ad solatium, cætera ad servitium. Quæ igitur nostra dementia famulari famulæ, & non Domino; mancipium induere, scepro & diademate donandos; libertatem obstringere servitio alieno? Quid volatica venamur gaudia magno tandem luenda? Quid corpus intuemur, quod in corruptionem vergit, ad majora geniti? Quid oculos circumferimus ad cætera peritura, quos scepra manent sempiterna? Quid vili tegimur sago, quos purpura spectat cælorum prima? Quid circumspicimus porcorum haras, quos vocant regna cælorum nobilissima? Quid pistrinum cogitamus, quos imperia expectant Patris? Quousque filiquis pascimus ventrem regia digni mensæ? Quid thalamum meditamur servæ bis captæ, regio prognati toro? Eja vel semel ad majora erigamur, digna imperatorio Patre volvamus, & ad scopum in quem conditi collimemus. Intuamur elementa omnia, creaturasque universas, nullam inveniemus, quæ pronno imperu, in finem suum non propèdeat, suum bonum quæsitura. Petra totis viribus connititur ad suum quietis centrum, Ignis, & aura toto annisu altiora petunt, & perruptis ingenti molimine obstaculis eluctantur. Aqua in umbilico telluris fluctuat, flumina quævis ex Oceano redundantia irrigatis longe lateque provinciarum spatibus in parentis sinum grata vicissitudine non citra accessionem sese effundunt. Animalia stolidissima, quemadmodum de iis testatur Isaias Vates, suum

finem agnoscunt, & prosequuntur: *Cognovit, inquit, bos possessorem suum, & asinus praesepe Domini sui, nimirum finem suum, in quem eos sollicitat natura: Israel autem me non cognovit, & populus meus non intellexit, in quem videlicet finem conditus, vel à quo procreatus. Solus miser homuncio peccando à suo fine avertitur, & ad vanitatem creaturæ obvertitur; derelinquit Deum factorem suum, & adhæret malefactori suo. O cæcitatem admirandam! Ô stultitiam perenni lachrymarum profluvio deplorandam!*

Isa 19.

VIII. Avocaturus ab hac cæcitate, ac vesania Dominus populum suum, & firmaturus eum secundum Exodum ex Ægypto in lege sua, primo edicto id sancivit. *Ego sum Dominus Deus vester, non facietis vobis idolum, nec sculptile, nec insigne lapidem erigetis in terra vestra. LXX. vertunt: Nec lapidem signum ponetis.* Tertullianus adversus Gnosticos. *Nec lapidem scopum ponetis in terra vestra.* Quod profecto non ea intentione statuit ne columna ulla, aut saxum in terminum surrigeretur; vel etiam ne acervus lapidum, è variatis quantumvis rupium crustis in memoriam cuiuspiam facti coacervaretur, vel demum ne manus ad rupem, aut scopum alium exerceretur, evibratis in eum jaculis. Quippe Jacob Patriarcha lapidem in titulum erexit, & laudem tulit. Tribus item Ruben, & Gad pegma sublime architectata est, in testimonium conjunctionis, ac societatis, & quod Dominus ipse sit

Lev. 26.1.

Tertul. c. 2. adv. Gnosti.

Deus

§ II.

In fine obtento quies.

Deus. Quod ipsum sanctum, pi-
umque habitum ab Astititibus sum-
mis populi Israelitici. Surrigunt a-
lii etiamnum Colossos, nec prævari-
cari legem Domini censentur. Quid
itaque præfixum habuit Dominus in
hoc mandato?

Exponit illud, & respondet idem
vetustissimus Doctor Tertullianus ita
scribens: *Non erigeris idolum, in quod
tanquam in scopum animi vestri studia di-
rigatis.* Neutiquam inhibet Dominus
terminos lapides constituere, aut in
scopum arrigere, sed in eum tanquam
in finem intentionem suam, studia sua
cor suum dirigere. *Non erigeris idolum,
&c.* Est enim scopus (metaphorâ sum-
pta à signo in quod sagitta jacitur) id
quo mentem, ac animi proposita diri-
gimus. Idcirco identidem pro fine
sumitur, quem sibi quisque proponit
in operando. Unde vetat Dominus,
ne in aliud quidpiam, tanquam in fi-
nem tendamus, seu collimemus, præ-
terquam in ipsum, *Nec lapidem sco-
pum ponetis in terra.* Illud enim quo
quis collimat Numen ipsius est, quod
aliis omnibus rebus præfert, illud de-
perit, in illo quiescit. At vero in nul-
la alia re quies vera, ac secuta obtineri
potest, præterquam in Domino Deo
nostro; consequens itaque est, ut ad il-
lum in omnibus desideriis, a-
ctibusque nostris
collimemus,

IX. Picus Mirandulanus vir eru-
ditissimus, subtili ingenio expendit,
qua de causa universitatis opifex ho-
minem coronidem rerum à te condi-
tarum constituerit. Condidit cælos,
& ipsos spiritibus implevit. Creavit a-
quam; & eam piscibus locavit; aerem,
& hunc attribuit avibus; terram & e-
am bestiis ac reptilibus inscripsit. Tan-
dem omnibus conditis, patrimonio, &
hæreditate discreta hominem ex limo
terræ plasmavit. Stupet factum Miran-
dulanus, & acute indagat, quonam
in loco positurus sit hominem Deus?
Num in cælo? Angeli protestabun-
tur contra, suamque illam esse pro-
pugnabunt hæreditatem. An in aere?
Hic Aquilæ, & Falcones pro suo de-
certabunt imperio. An in Oceano?
Cete grandia in eum insurgent. An
denique in terra? Pro suo stabunt
Tygres, Leones, Ursi, Pantheræ
territorio. Quonam igitur in loco
eum constitueret, quam hæreditatem
ei adscriberet, num novum pro eo cæ-
lum, aut terram conditurus? Solvit
ipse nodum, & ait: *Creavit DEVS*
hominem, quando omnia occupata e-
rant, quando nihil ad dandum su-
pererat præter seipsum & in hoc do-
ceret se solum esse hæreditatem, ac
possessionem hominis. O quam belle,
quàm divinè, te ô homo DEVS
tuus condidit, & elocavit. Non
donavit tibi ad habitandum ignem;

*Homo cur
ultimo con-
ditus*

*Picus Mi-
randulanus. Quæst.
de Homine*

quoniam cum gelidus, ac frigidus sis, tamen in præcordiis tuis ardescit continuus fames cupiditatum tuarum. Non contulit tibi aerem, nam cum tu plumbo gravior sis ad exequenda imperia Domini tui; & levior aura, millenis ventorum turbinibus agitata, in promovendis vanitatibus tuis; quid jam fecisses, si tibi in stationem ignis, aut aeris regionem attribuisset? Nec fecit te incolam Lympharum, quoniam si nunc effusus es ut aqua; si in hoc statu bibis sicut aquam iniquitatem, quid in Nereidum patria patrales. Nec dedit terram, quoniam quum nobiliore ex parte spiritualis sis; tamen multò amplius te corpus deprimat, quid jam de te futurum esset, si rotus terrenus fores? si tuum esset imperium, tua patria, tuum patrimonium tellus? Non etiam in ipso te constituit empyreo, ne fortè cum Lucifero elatus casu irreparabili fulminareris. Sed creavit te, quando omnia occupata erant, quando nihil ad dandum supererat, præter seipsam, ut hoc ipso doceret se solum esse hereditatem; ut ad illum in omnibus tenderes, illum solum appeteres, in illo solo securius in omnem aternitatem quiesceres. Quanta hæc dignatio Numinis? quanta prærogativa hominis? Quanta felicitas vermiculi? Illum quem Deus ipse finem obtinet, illi præfixit, idemque quietis centrum designavit. Frustra, ah frustra extra hoc pacem, ac requiem sectaris, frustra extra evagaris, nisi totis in id contendas viribus, procellis ac turbinibus exponeris, & jam in hanc, jam in illam oram jaçtaberis.

X. Videretur id ipsum adumbrasse, seu verius exarasse, ac impressisse in ip-

sa forma hominis, qui solus ex omnibus animantibus, ita effigiatus est; ut oculos cælum versus directos habeat. Unde Poeta cecinit Tomitanus:

*Homo cur
ejectus sit
creatus*

*Pronaque tum spectent animanti Ovid.
tia cætera terram*

*Os homini sublime dedit cælum-
que tueri*

*Iussit & erectos ad sidera tolle-
re vultus.*

Ut nimirum vel ipsa manu ductrice natura erigeremus nos supra nos; ut vel sic carnem, ossa, & substructam saniem proculcaremus, ne ad inhonora, & indigna generi nostro nos abjiceremus; ut vel si in artificem aciem intenderemus; ut vel inde genus nostrum esse de cælo, nosque illi natos sciremus; ut ad illud, perinde ac unicuique quietis centrum, tota contentione virium conmitteremur, *Iussit & erectos ad sidera tollere vultus.*

XI. Insuper animam indidit ratione præditam, quatenus opera Dei intelligeret, & providentiam illius in disponendo, rationem in faciendo, virtutem in consummando suspiceret, & admiraretur. Deus enim oculo corporali visibilis non est, eò quod nulum colorem, aut figuram habeat; nec est palpabilis, nec per aliquem sensum corporeum sensibilis, eò quod sensus, qui sunt nobis communes cum bestiis solum apprehendant, & sentiant corpora, & accidentia illorum. Ut visus apprehendit colores, figuras, & lucem corporalem, auditus sonos factos in aere, odoratus odores, gustus saporos,

*Homo cur
anima spi-
rituali de-
ratus.*

&c

*In Deo
officiis.*

*Picus ubi
sup.*

& tactus calidum ac frigidum; Deus vero cum res sit spiritualis, & intellectualis, non potest cognosci, nec videri, nec apprehendi, nisi per intellectum. Hinc sequitur hominem solum in mundo posse apprehendere Deum, & cognoscere conditorem suum. Quo fine? Loquatur Magister sententiarum: *Fecit Deus, inquit, rationalem creaturam, quæ summum bonum intelligeret, & intelligendo amaret, & amando possideret, & possidendo frueretur, & fruendo quiesceret.* Hinc finis, hæc quies, & perfectio ipsius, quæ licet verba discreta sunt, unam tamen rem & ultimum bonum, perfectissimumque indicant.

XII. Perspexit id probè Sidus Africanum Augustinus, & eam ob rem Dominum identidem alloqui solitus: *Creasti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum, donec quiescat in te.* In quies una est cor nostrum, à rota mundi continuò circumactum, donec quiescat in te. Globus sparsa telluris impositus, jam in hanc, jam in illam partem versatilis. Arundo, quæ à vento quovis inflectitur, nec solidatur, aut jactari desinit, quoad quiescat in te. *Creasti nos Domine ad te.* Ito ito arrogantissime thrafo conscende subfellia, ac curules; & scito, quoniam irrequietum futurum est cor tuum, quoad quieverit in Deo suo. Ito, ito Pluto avarissime, coacerva tibi aurum, argentum, & thesauros plurimos; sed tamen expetière, quoniam inquietum est cor tuum, donec quiescat in Deo centro suo. Ito, ito voluptuosissime ganeo, & genio tuo liberalius litato; nec denegato quidpiam oculis, aut desiderijs tuis; verum tamen memor esto

quoniam in his omnibus instabile, ac irrequietum futurum cor tuum. Cæteris rebus occupari potest, at solo Deo repleti, ac satiari. *Creasti nos Domine ad te.* Tu ò Domine es quies nostra, tu es civitas in quam tendimus; portus in quem navigamus, lectus in quo quiescimus, baculus quo sustentamur. Fac itaque Domine, quatenus cor meum acus magneticæ instar, tam diu per irrequietos piorum operum labores moveatur, quoad in te solo polo suo, ac unico quiescat.

§. III.

In fine beatitas.

XIII. Res demum universæ beatitudinem suam fortiuntur, quum finem suum obtinent. Quod si eo excedant interire eos est necesse, Ignis nisi sursum in regionem suam evolare queat offocatur. Liquor, si nativo frigore suo exuatur evaporat, & redigitur prope in nihilum. Semina destituta humore exarescunt, & in putredinem abeunt. Pisces in aquis prognati, si diutius extra eam detineantur, exanimantur; & alia quævis animantia, si suo fini potiri nequeant, dispereunt.

Suppar omninò ratio est hominis, si ultimum finem suum possideat, beatus est, sin secus infelicissimus ac fulminatus. Ad scopulum certo naufragio alliditur, qui scopum ultimum sibi præfixum hæc observat. Etenim quum unus felicitatis scopus sit cælum, toto cælo exerrant, qui ad aliud extra illud desideriorum, ac studiorum jaculis collinant. Si alter in terris fo-

ret paradifus, in quo æternum felices degere poſſemus, atque omnibus abundare bonis, eo contendere per me liceret; verum cum cœlum unicus ſcopus, ac locus fit, in quo anima repletura in bonis deſiderium ſuum, in quo plenè, ac cumulatè ac quietura, & citra ullum metum amittendi, quæ poſſidet, ſine ulla cupiditate plura poſſedendi, quam habet, gaviſura eſt bonis Domini; profectò in illum omnibus viribus, ac conatibus adnitendum niſi æternum infelices, eſſe concupimus. Quemadmodum enim non niſi duplex via eſt, qua gradimur, una meriti operando bonum, alia culpæ male operando, aut ſtando otioſè; ita non niſi duplex ſinis, iſque ſumme contrarius. Unus, quem proſequimur, per culpam descendendo, & deſcendendo à mandatis Domini, & huic debetur pœna, comitatũrque eum infelicitas, de qua Pſaltes: *Contritio, ac infelicitas in viis eorum, & viam pacis non agnoverunt.* Alter, quem intendimus, & cui inſiſtimus aſcendendo, in omnibus mandatis Domini ambulando, & huic correfpondet meritum, præmium, felicitas.

Pſal. 13. v. 3

Et quoniam pars hominum, quæ ambulat per viam culpæ, & operum puniendorum contrariatur, & inimicatur in quantum poteſt alteri parti hominum ambulantium per viam meriti, & operum remunerandorum; id eo necelle eſt, quatenus iſtæ partes ab invicem neceſſario ſeparentur, eâ elongatione, ac diſtancia, qua non poſſit eſſe major; ut ſicut elongantur per voluntatem & culpam, & meritum elongatione; qua nequit dari major; ita

etiam ſeparetur diſtancia locali, qualis eſt inter cœlum empyreum, ac centrum terræ, ſeu infernum, quia non datur major; & quam felix eſt illa, tam infelix iſta evadat necelle eſt. Quoniam quantum illa accedit ad ſcopum & terminum omnis beatitatis, tantundem iſta elongatur ab eodem.

XIV. Hæc à teneris edocti ſumus, hæc toties quoties repetita, & inculcata percipimus; nec unquam de hac veritate dubium in animum admittere poſſumus. Et tamen cheu quam pauci ad hunc felicitatis ſcopum irretortis collimant affectibus! quam multi Andabatarum ritu ejaculantur, vel nihil inſignius quàm vanitatem præfixam habent, nihil minus, quàm ſinem, quàm abſolutiſſimam perfectiſſimamque beatitatem adipiſci enituntur. An non ergo vel fides in iis languet, vel ratio vacillat, vel amor patriæ cœleſtis omninò interit.

Si quid tamen in nobis fidei, ſi quid rationis, ſi quid amoris ſuperet, in illum ſcopum, mentem, oculosque conjiciamus, in hanc cadant profutura lachrymæ, ducanturque imo pectore fauſta ſuſpiria, eant in hanc preces, vota que nullo ſine minuenda, in hanc cogitationes omnes, ſtudia ſudoresque deſtuant. Ad hunc ſcopum ſeſe in agone exercuere ridentes in craticula flammea Laurentii, inter ora Leonum magnanimi Ignatii, in equuleo triumphantes Vincentii, inter ſagittas glorioſi Sebaſtiani, inter liquatum plumbum felices Feliciani, inter ſecures ſecuri Protasii, inter fluctus inconcuſſi Nazarii. Ad hunc ſubinde in criptis, ac ſpeluncis, in ſolitudinibus ac perſecutionibus

CONCIO XXIV.

IN DOMINICA V. POST PASCHA.

Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis
Ioan. 16.

ARGUMENTUM.

Orator cœlestis.

I. **M**axima inter in-
dulta, à summo
quâ militantis,
quâ triumphan-
tis Ecclesiæ Pon-
tificis in jubilario
Dedicationis tē-
pli Solymeï benignissimè Salomoni
concessa, illud antesignanum erat; ut
ad animi ipsius arbitrium eidem ob-
venirent, quæcunque animo conce-
pisset. A. *Postula, quod vis, ut dem tibi.*
Etenim sive caducum quidpiam, &
transitorium, sive perenne, æternum,
que efflagitaveris, certo certius te ob-
tenturum confidas. *Postula quod vis ut
dem tibi.* Excellens revera favor, quo
solo nixus, incomprehensam cœlo-

rum beatitatem, immortalē gloriam
Deum ipsum in possessionem accipere
valuisset; si animus, mensque sanior
non defuisset.

Non absimile, ut alios taceam, con-
cessum D. Catharinæ Vastnenſi per-
hibent ipsiusmet fasti, quando oblata
eidem à Domino schedula virginica,
quatenus in ea, pro re placita suppli-
cem exararet libellum; certa cum stipu-
latione obtinendi, quæcunque popo-
scisset. O si, inquit pia quæpiam anima,
hæc mihi indulgentia, gratiaque eve-
niret, quàm me felicem, quàm beatam
ducerem! quàm certa spei optimæ, se-
curaque quiescerem! At bono esto ani-
mo, quæcunque his flammis inardescis,
noverisque id ipsum tibi dispensa-

Paral. 1.

In vita.

KLIII